

Rolf Kuhn*

IBA ŁUŻYCE 2000–2010: WIELKI FINAŁ

W latach 2000–2010 łużyckie IBA przywróciła do życia tereny pokopalniane i wykorzystując cały bagaż pomysłów, stworzyła zupełnie nowy krajobraz: rozległe tereny z unikalnym pasmem jezior i innowacyjnych struktur. Pod patronatem IBA powstało trzydzieści projektów symbolizujących przeszłość, teraźniejszość i przyszłość regionu. Te idee można poznawać i rozwijać dalej w centrum edukacji IBA.

Słowa kluczowe: architektura przemijająca jako środek przekazu

Pierwsza niemiecka wystawa budownictwa, która odbyła się ponad sto lat temu, stworzyła w Darmstadt dzieło sztuki, które po dziś dzień robi ogromne wrażenie. Kontrastowało ono z powierzchownością znacznej części architektury projektowanej po okresie industrializacji. Późniejsze wystawy budownictwa ukazywały zmiany, które zaszły w habitatach ludzkich oraz w miastach. W Zagłębiu Ruhry IBA przekształciła dawne tereny przemysłowe w jedyny w swoim rodzaju postindustrialny krajobraz kulturowy. W latach 2000–2010 łużycka IBA przywróciła do życia tereny pokopalniane i wykorzystując cały bagaż pomysłów stworzyła zupełnie nowy krajobraz: rozległe tereny z unikalnym pasmem jezior i innowacyjnych struktur. Pod patronatem IBA powstało trzydzieści projektów symbolizujących przeszłość, teraźniejszość i przyszłość regionu. IBA Fürst-Pückler-Land stworzyła gigantyczną scenię krajobrazową, zebrała kadre, a także uruchomiła procesy administracyjne, badawcze i artystyczne na poziomie regionalnym, krajowym oraz międzynarodowym. Zaprosiła mieszkańców do aktywnego udziału w procesie twórczym i organizowała warsztaty krajobrazowe oraz zwiedzanie *place budowy krajobrazu*. Na przestrzeni dziesięciu lat IBA poszerzała swoją działalność na ziemiach łużyckich,

wchodząc w rolę mentora, koordynatora, szkoleniowca oraz pomocnika, tworząc sieć i wspierając firmę górniczą Lausitzer und Mitteldeutsche Bergbauverwaltungsgesellschaft mbH (LMBV) w kwestii rekultywacji kopalń i renowacji relikwów przemysłowych.

Z biegiem lat IBA – a wraz z nim cały łużycki krajobraz, z którym na dobre się zrosła – przyjmowało nowy kształt i nadawało regionowi zupełnie inny wizerunek. Zdobyła szacunek i, po początkowym okresie sceptycyzmu, ogromną sympatię.

W końcu nadszedł czas na wydarzenie artystyczne, które pozwoliłoby w nowatorski sposób zintegrować ludzi i zmienić charakter ich udziału w tym procesie. Udało się to po raz pierwszy w roku 2005 z udziałem szwajcarskiego reżysera Jürga Monalty oraz dawnych mieszkańców Bückgen – wioski, którą zniszczono, ponieważ leżała na drodze do kopalni odkrywkowej Meuro. *Wszystko stracone – Wszystko zdobyte?* okazało się wielce udanym happeningiem, który zachęcił IBA do wykorzystywania sztuki na szeroką skalę w końcowym procesie projektowania w połączeniu z finałową wystawą i możliwością zwiedzania. Punktem kulminacyjnym było siedem wydarzeń na siedmiu placach budowy zorganizowanych w 2007 r. Artystyczny projekt Paradise 2 sta-

* Kuhn Rolf, prof. dr inż. prof. dr i dr inż., IBA Fuerst – Pueckler – Land GmbH.

Tarasy IBA, Großräschen (fot. Thomas Kläber)
Paradise 2 Hörkreis z udziałem Polaków i Niemców, Gubin (fot. Steffen Rasche)

nowił prawdziwe ukoronowanie wielkiego finału IBA. W imprezach tych wzięło udział 7 tysięcy osób z Łużyc oraz ponad 10 tysięcy gości z Niemiec i innych krajów, którzy uznali je za godne zakończenie całej akcji. Łużyczanie wykazali się dużą odwagą i dowiedli, że na ich ziemi żyje się dobrze i że potrafią wziąć

los własnego regionu w swoje ręce. Teraz będą mogli budować na bazie trzydziestu znakomitych projektów z łużyckiej dekady IBA, kontynuować je na własnych zasadach, dodawać wiele nowych pomysłów oraz kształtować i ożywiać te, której do tej pory stanowiły wizję IBA.

Światła wokół jeziora Sedlitz, Sedlitz (fot. Jörg Friebe)

Rolf Kuhn*

IBA LUSATIA 2000 – 2010: ARRIVAL AT THE FINALE

From 2000 to 2010, the IBA in Lusatia re-conquered the post-mining terrain and with a wealth of ideas developed an entirely new landscape: an enormous area including a unique chain of lakes and innovative structures. Thirty projects symbolizing the region's past, present and future emerged under IBA's direction. In a IBA-studyhouse it is possible to accomplish these ideas and could be developed by other persons.

Keywords: Fleeting architecture as a means of communication

The first German building exhibition, more than 100 years ago, created a work of art in Darmstadt that is impressive to this day. In so doing, it contrasted with the superficiality of much architecture and design that had followed industrialization. Later building exhibits showed changes in human habitats and cities. The IBA of the Ruhr region turned past industrial areas into an unusual industrial cultural landscape. From 2000 to 2010, the IBA in Lusatia re-conquered the post-mining terrain and with a wealth of ideas developed an entirely new landscape: an enormous area including a unique chain of lakes and innovative structures. Thirty projects symbolizing the region's past, present and future emerged under IBA's direction. IBA Fürst-Pückler-Land created a giant landscape stage, bringing together people and processes in administration, research and the arts; on a regional, national and international level. It enabled people to participate in the process of creation, moved them to become involved and organized *landscape workshops* and tours to *landscape construction sites*. For ten years, IBA – in its various roles as mentor, engine, coach and helper – spread across Lusatia, creating a network and accompanying the mining firm Lausitzer und Mitteldeutsche Bergbauverwaltungs-gesellschaft

mbH (LMBV) in the remediation of former mines and industrial relics.

Over the years, IBA and with it the Lusatian landscape took on a new shape, developed roots in the region, imbued the land with a new face and thus a new image. IBA won respect and, after initial scepticism, gained great sympathy.

The time was ripe for an artistic event that would integrate people into the societal change in a new way and would change them in the process. This succeeded for the first time in the IBA region in 2005 with the Swiss director Jürg Monalta and the former inhabitants of Bückgen, a village that had to be destroyed, because it was in the way of the Meuro opencast mine. *Everything lost – Everything gained?* was a successful happening that encouraged IBA to use art on a large scale in designing the final IBA process, alongside a final exhibition and tour offerings. The culminating idea in 2007 was for seven events at seven IBA project sites. The art project Paradise 2 emerged as the beating heart of the IBA Finale. Seven thousand people from Lusatia took active roles and more than 10,000 visitors from Germany and abroad attended these events and experienced them as worthy conclusion to IBA in Lusatia. The people of

* Kuhn Rolf, Full Prof. Ph.D., IBA Fuerst – Pueckler – Land GmbH.

IBA terraces, Großräschen (photo by Thomas Kläber)
Paradies 2 Hörkreis with polish and german people, Gubin (photo by Steffen Rasche)

Lusatia showed courage, demonstrated that staying in Lusatia is worthwhile and that they can now take the fate of their region into their own hands. They will be able to build upon 30 excellent projects from

the IBA decade in Lusatia, to continue these projects under their own direction, to add many new ones and to provide a shape for and fill with life those that up to now have been an IBA vision.

Lights around the Sedlitz Lake, Sedlitz (photo by Jörg Friebe)

